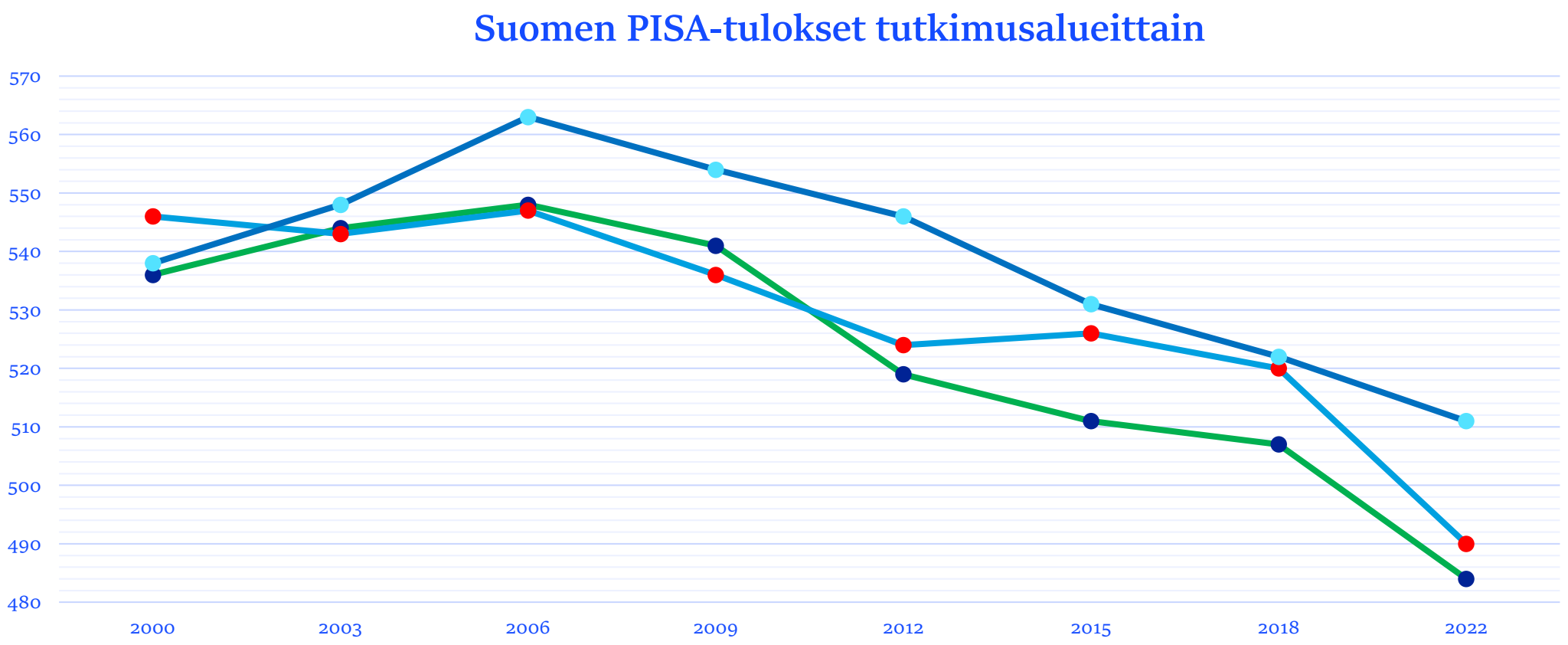
PISA 2022 -tuloksista

Jaakko Salo,
koulutuspolitiikan päällikkö, OAJ

OAJ

Suomen PISA-historia

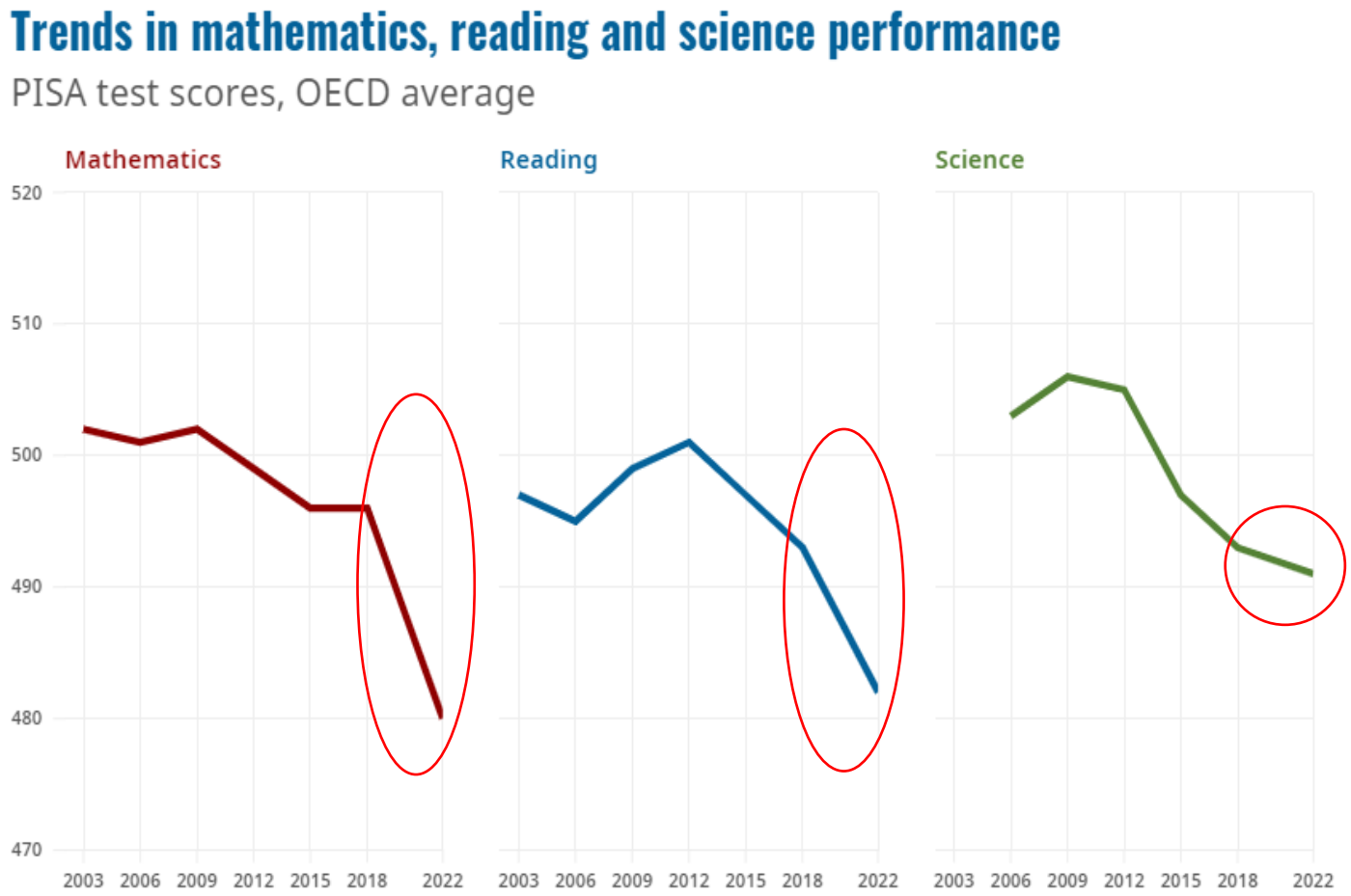
SC 511p
- 11p / -35p

RD 490p
- 30p / -34p

MA 484p
- 23p / -35p (2012)

OAJ

Oppimistulosten lasku on maailmanlaajuinen trendi, jota ei voi selittää yksittäisillä kansallisilla tekijöillä

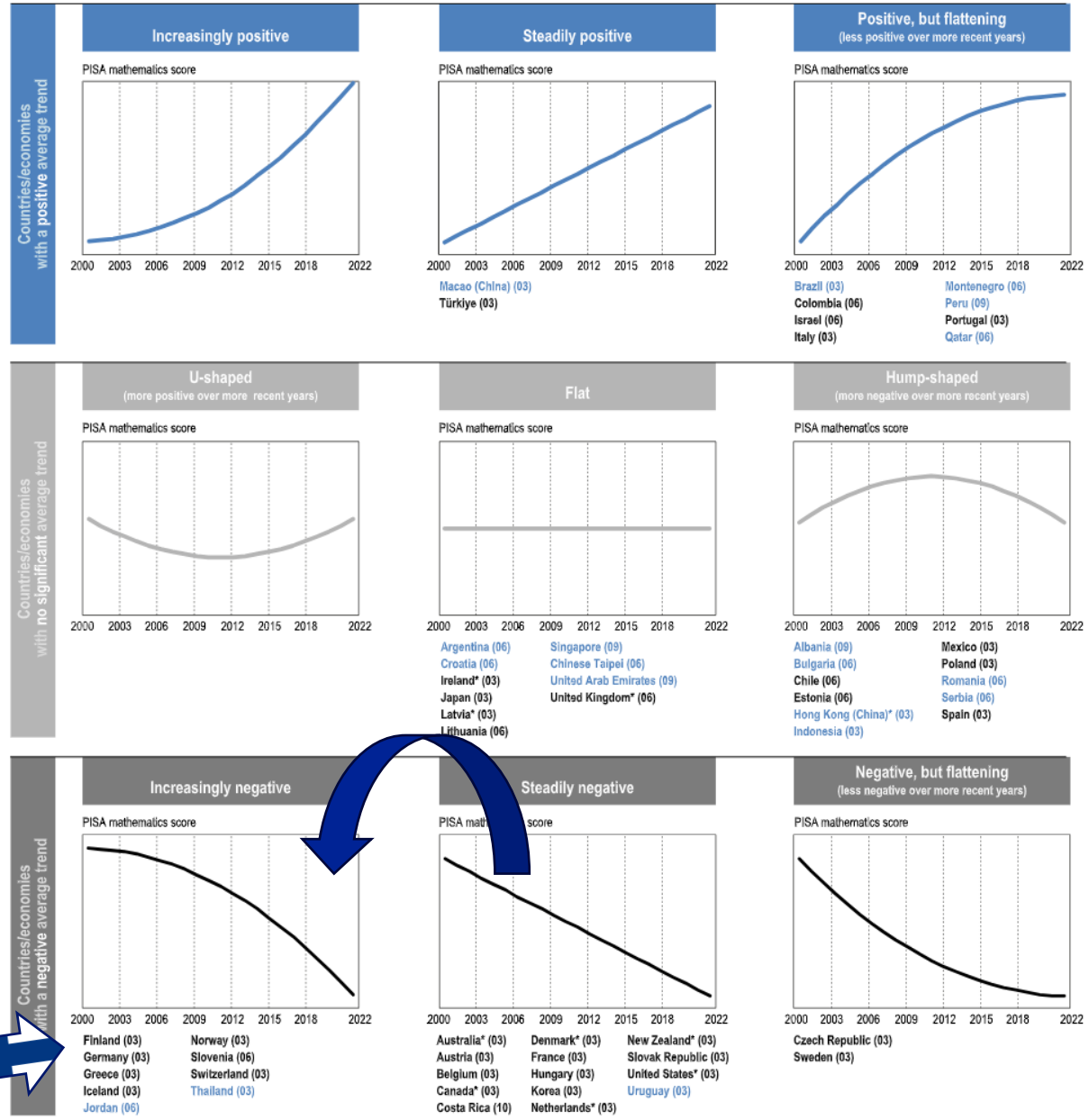
Source: OECD (2023), PISA 2022 Results (Volume I): The State of Learning and Equity in Education.

OAJ

Suomessa on syytä olla huolestunut kiihtyvästä laskevasta trendistä.

Figure I.6.2. Trajectories of average performance in mathematics across PISA assessments

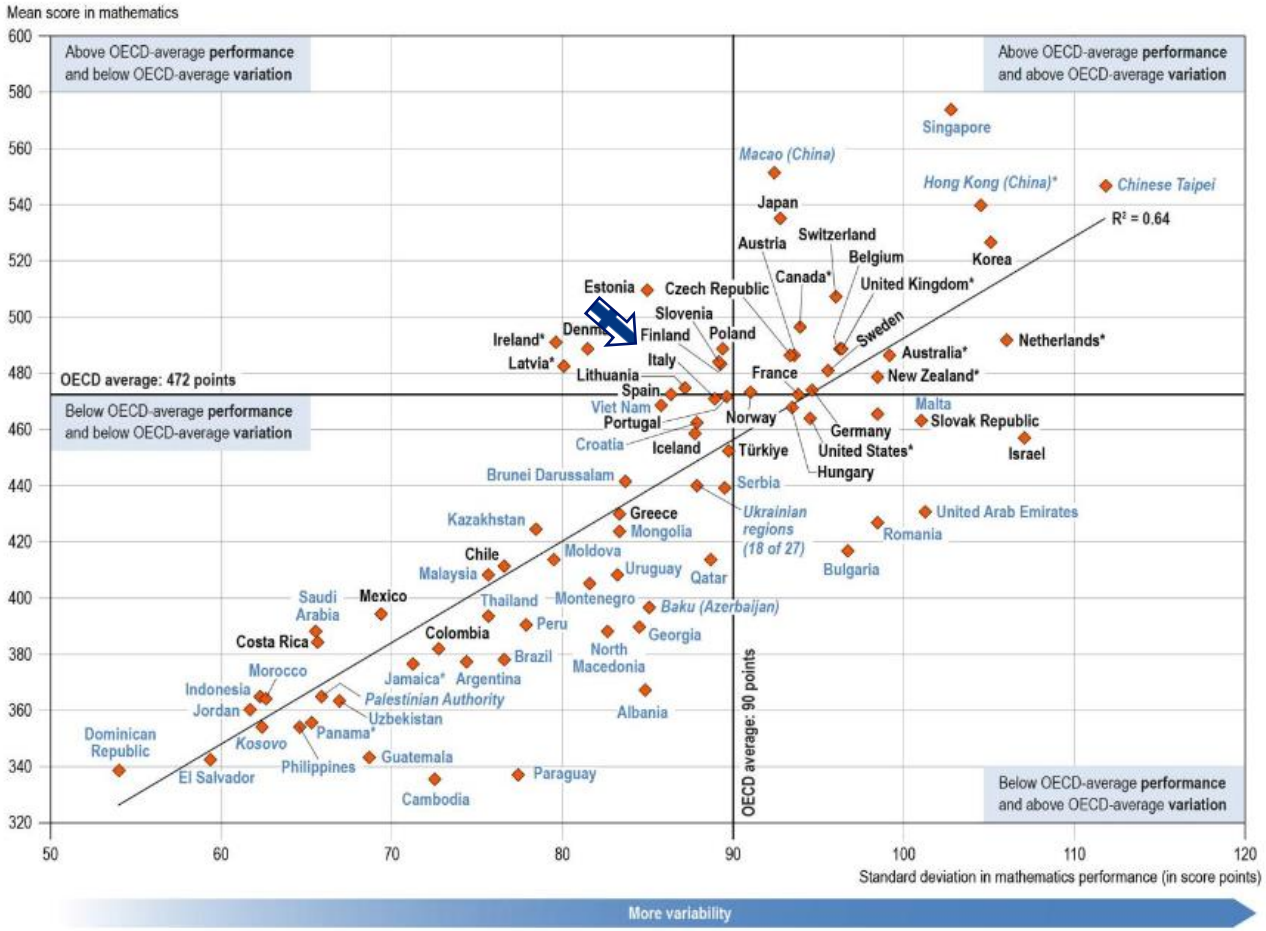
Direction and trajectory of trends in mean mathematics performance

OAJ

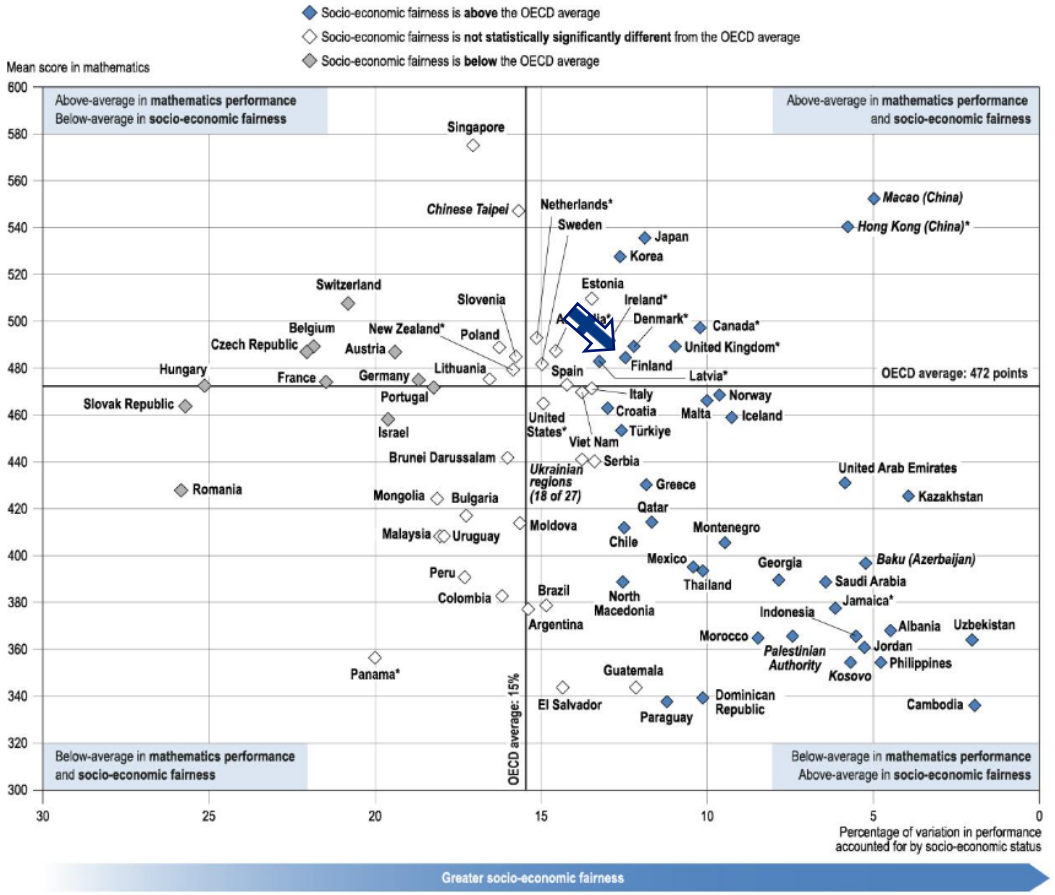
Suomi on OECD-keskiarvojen yläpuolella - vain niukalti

Figure I.2.3. Average performance in mathematics and variation in performance

Source: OECD, PISA 2022 Database, Table I.B1.2.1.

Figure I.4.2. Strength of socio-economic gradient and mathematics performance

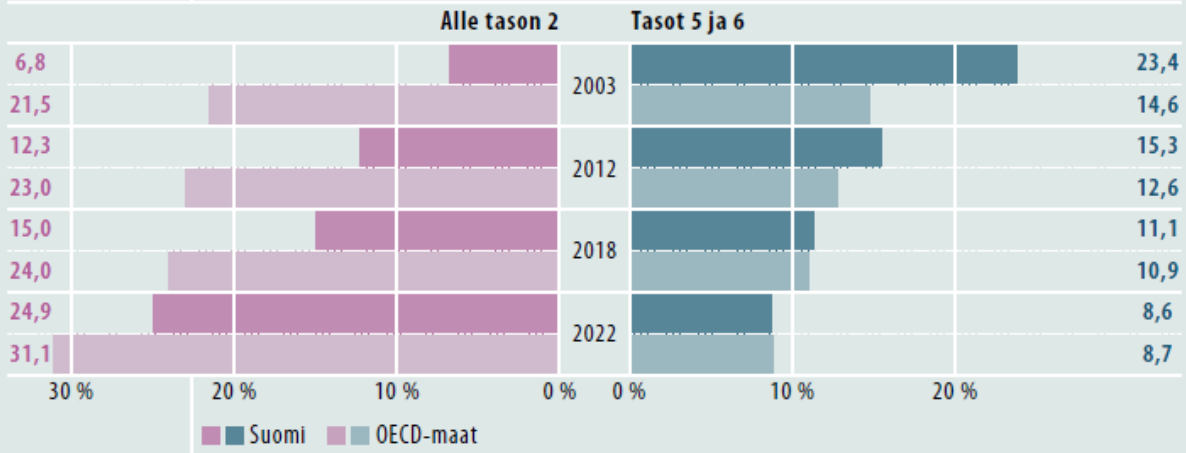

Notes: Only countries and economies with available data are shown.
Socio-economic status is measured by the PISA index of economic, social and cultural status.
Source: OECD, PISA 2022 Database, Tables I.B1.2.1 and I.B1.4.3.

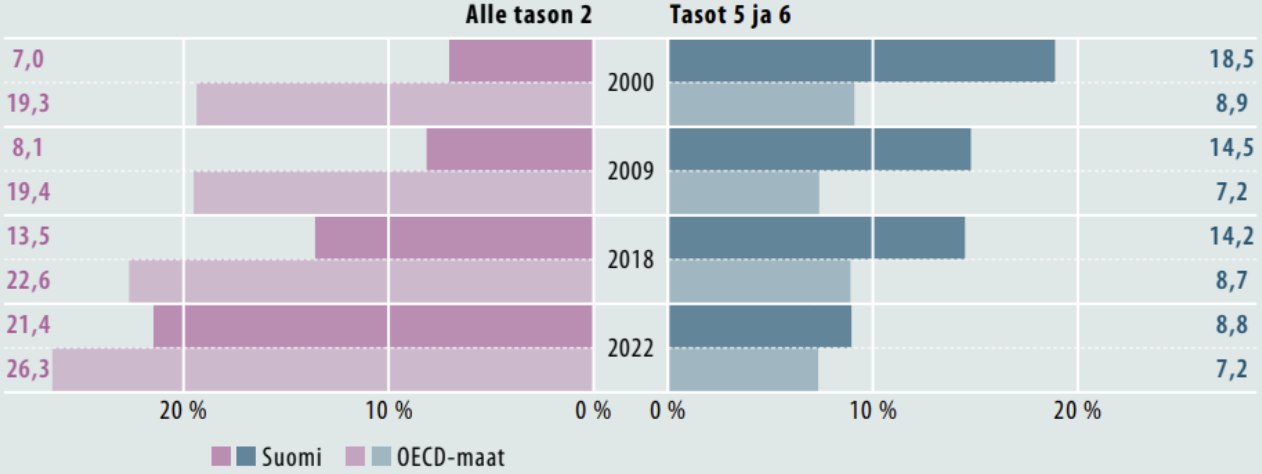
OAJ

Heikkojen osaajien osuus on kasvanut jatkuvasti - nyt laskee myös erinomaisten osaajien osuus

Kuvio 2.3 Matematiikassa heikoimpien ja parhaiden osaajien osuudet Suomessa ja OECD-maissa vuosina 2003–2022

Kuvio 2.9 Lukutaidossa heikoimpien ja parhaiden osaajien osuudet Suomessa ja OECD-maissa vuosina 2000–2022

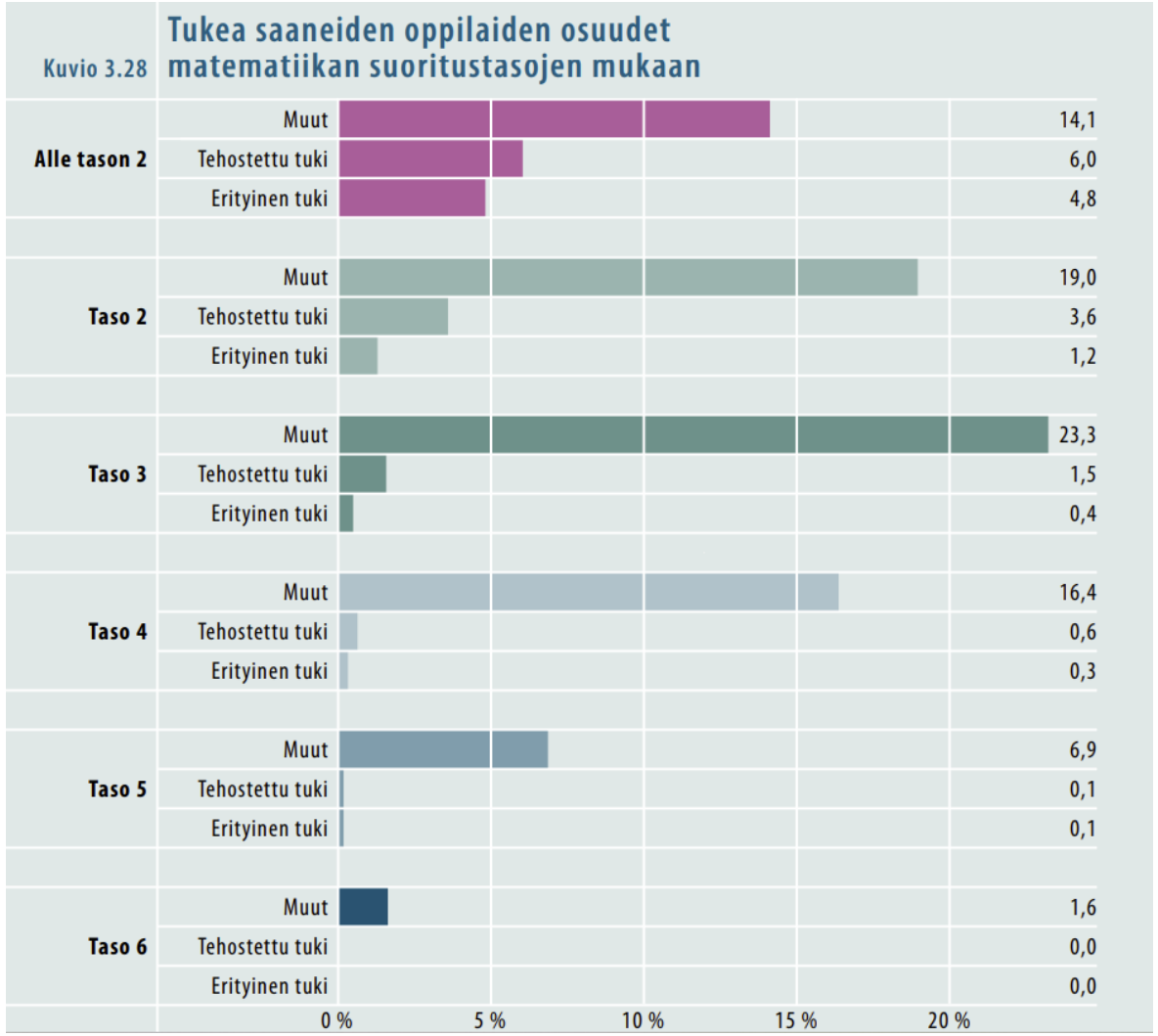
OAJ

Heikoimmista osaajista vain puolet saavat vahvempaa tukea

Tuen saajia (tehostettu ja erityinen) on eniten heikoissa osaajissa.

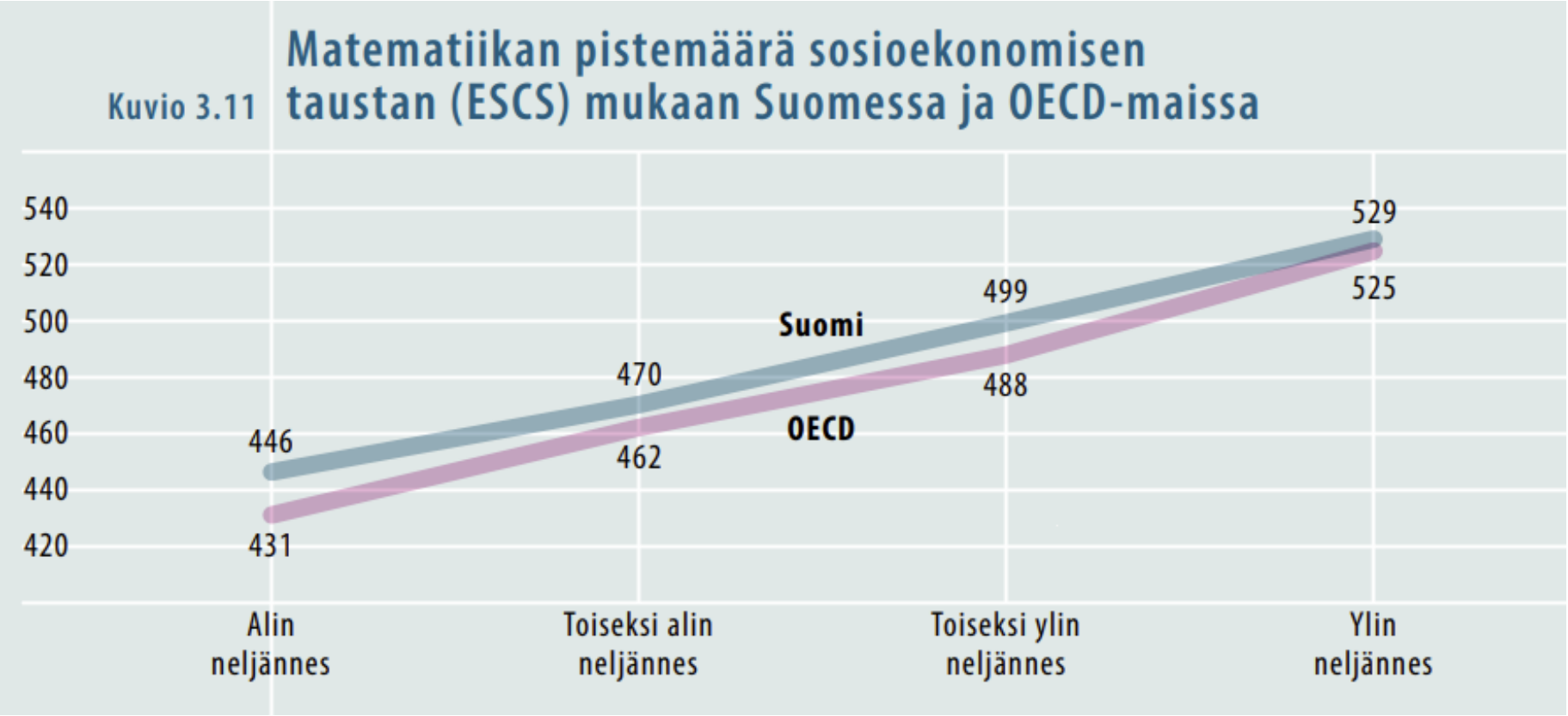
Kuitenkin heikoissa osaajissa huomattavasti (yli puolet) yleisen tuen oppilaita.

Tutkimus tunnistaa vain tuen tason, ei todellista saatua tukea.

OAJ

Sosioekonomisen taustan yhteys kasvaa, koulutuksen tasa-arvolupaus siis natisee

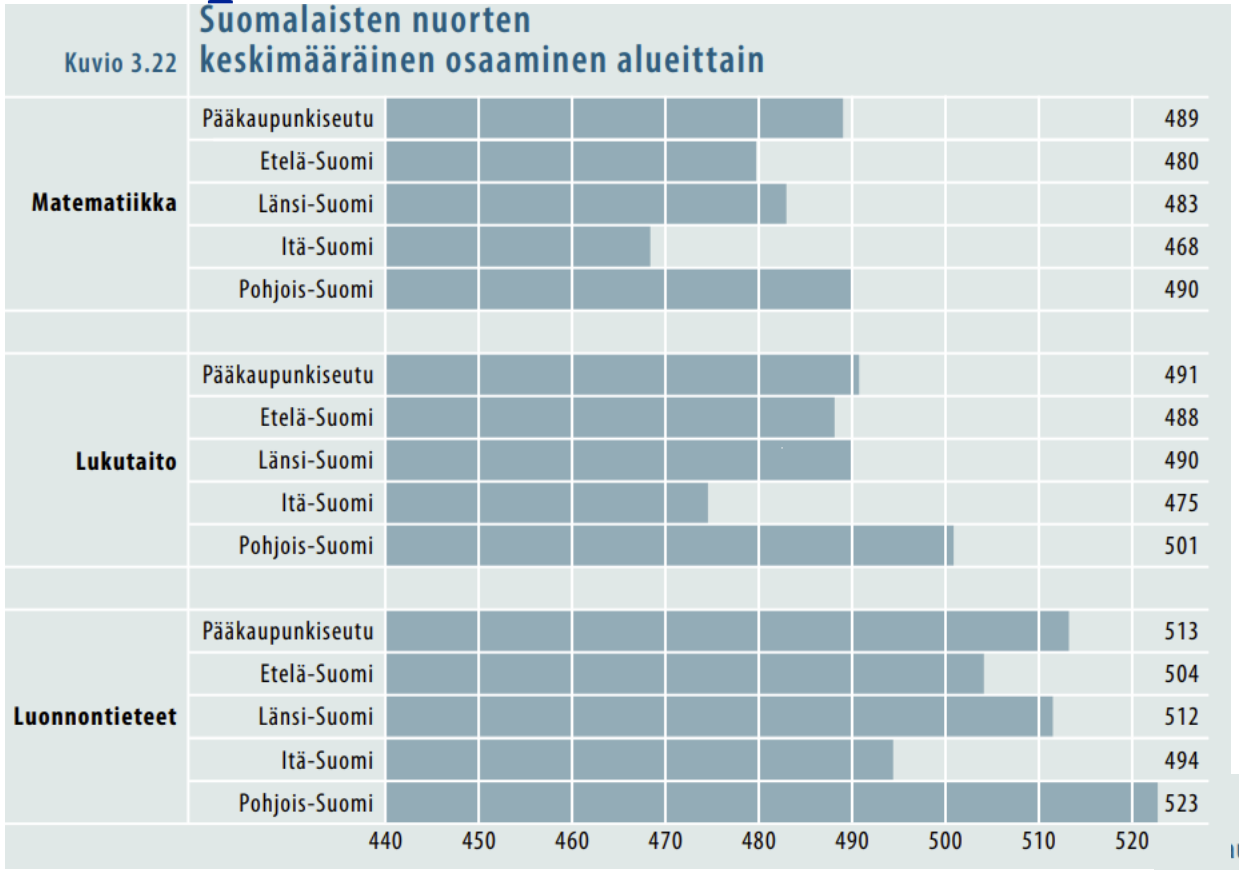
2003: 515 – 576p (61p)
2012: 488 – 555p (67p)
2022: 446 – 529p (83p)

Ero sosioekonomisten ääripäiden välillä on kasvanut huomattavasti.

OAJ

Alueelliset erot ovat kasvaneet, etenkin isojen kaupunkien vs. muut välillä

Kuvio 3.22 Suomalaisten nuorten keskimääräinen osaaminen alueittain

Etenkin Pohjois-Suomi sekä Pääkaupunkiseutu erottuvat hieman muusta Suomesta. Etenkin Itä-Suomeen ero on tilastollisesti merkitsevä.

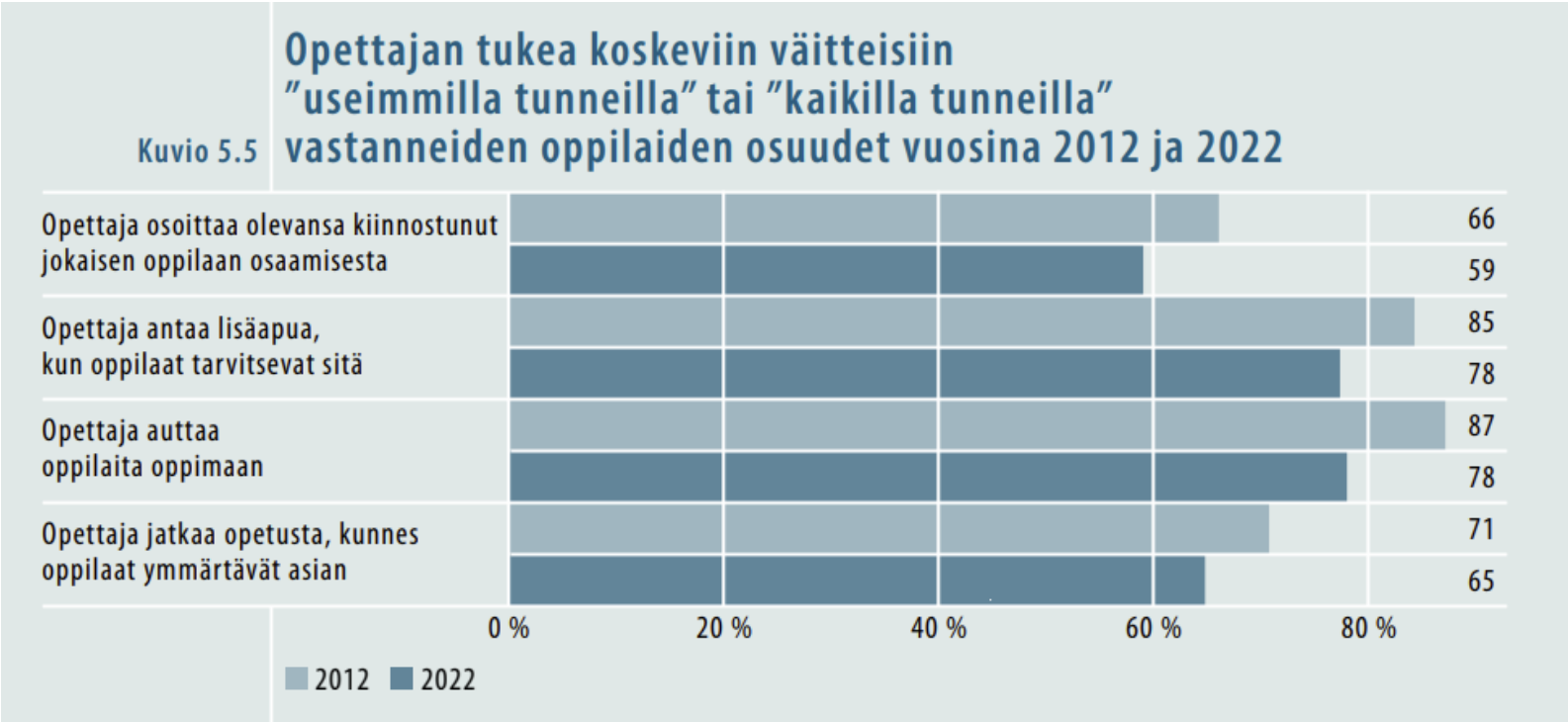
Alueellista eroa suurempi selittäjä on koulun sijaintiympäristö. Isossa kaupungissa sijaitsevien koulujen tulokset merkittävästi parempia sekä vähemmän sukupuolittuneita (yhteys sos.ek. taustaan).

Taulukko 3.5 Tyttöjen ja poikien pistemäärien keskiarvot koulun sijaintiympäristön mukaan

	Matematiikka			Lukutaito			Luonnontieteet		
Sijainti	Tytöt	Pojat	Erotus	Tytöt	Pojat	Erotus	Tytöt	Pojat	Erotus
Kylä, taajama, haja-asutusalue	467	462	5	492	448	44	506	481	25
Pikkukaupunki	485	467	18	515	456	59	524	490	34
Keskikokoinen kaupunki	484	479	5	512	467	45	519	496	23
Iso kaupunki	495	499	–4	518	483	35	528	517	11

OAJ

Opettajan antamalla tuella on vahva yhteys oppimistuloksiin, mutta opettajat eivät pysty nykyiseen tuen tarpeeseen riittävästi vastaamaan

Opettajan antamalla tuella on Suomessa erityisen vahva yhteys osaamiseen.

Onko opettajilla mahdollisuus tätä tukea antaa, koska tukea on koettu saadun entistä vähemmän?

OAJ

Yhteenveto ja johtopäätökset

- Oppimistulosten laskeva trendi on jatkunut pitkään, mutta nyt jyrkentynyt huomattavasti
  -> lasku on nähtävissä kaikkialla, siksi tehtävät korjausliikkeetkin on oltava kattavia, koko ikäluokkaa koskevia
  -> ongelma on nähty jo vuosia, mutta tähänastiset korjausliikkeet ovat olleet aivan riittämättömässä mittakaavassa
  -> Onko kriisitietoisuus ollut riittävää, kun laskusta huolimatta tulokset ovat olleet tyydyttäviä? Nyt olemme siirtyneet huippumaista keskivertoryhmään
- Kaikkien osaaminen on heikentynyt, toki heikosti menestyvien vielä nopeammin ja voimakkaammin.
  -> panostukset oppimisen tukeen ovat yhä vahvasti perusteltuja
  -> samanaikaisesti on kyettävä huolehtimaan ihan kaikkien osaamisesta
- Oppilaiden osaamiserot ovat yhä suurempia, oppimisen vahva yhteys oppilaan taustaan
  -> oppimisen tasa-arvoa turvaavat toimet jatkuvasti yhä tärkeämpiä

Yhteenveto ja johtopäätökset (2)

- **Toisin kuin väitetään, PISA-laskusta on paljon tutkittua tietoa**: tuen tarpeen kasvu 90-luvulta alkaen, lukuharrastuksen lasku, koulunkäyntiä tukevien asenteiden lasku ja -haittaavien asenteiden vahvistuminen...
- Koettu hyvinvointi on yhä kansainvälisesti vertaillen hyvällä tolalla ja oppimistulokset saavutetaan pienillä tuntimäärillä
  -> Tulisiko painotusta siirtää hyvinvointipainotuksesta myös osaamispainotukseen?
- PISA:ssa 9-luokkalaisilla nähtävä oppimistulosten lasku näkyy myös varhaisemmissa oppimistulosarvioinneissa.
  -> **Oppimisvalmiuksia on pyrittävä vahvistamaan jo mahdollisimman varhain -> varhaiskasvatus**

Yhteenvetoa ja johtopäätöksiä (3)

➔**Kansalliset oppimistulokset kuvastavat koulutuksen kattavaa peruslaatua suhteessa toimintaympäristöön** (oppilaiden keskimääräiset valmiudet jo kouluun tultaessa).

➔Kun laskulle ei ole yhtä yksittäistä syytä, ei sen korjaaminenkaan onnistu yksittäisillä korjausliikkeillä. **Vaativampi toimintaympäristö edellyttää em. koulutuksen peruslaadun vahvistamista** (opetuksen määrä, ryhmäkoko/opettajamitoitus ryhmässä, erityisopetus, opettajien osaaminen…).

- Jotta käänne kokonaiskehityksessä voitaisiin saada aikaiseksi, on **tehtävien toimien oltava laajasti läpi koko ikäluokan vaikuttavia** (lisäksi erityishuomio erityistarpeessa oleviin). Yhdistävänä tekijänä näille ratkaisuille on oltava se, että ne **vahvistavat laatua, parantavat opetusta…**
  -> ei esim. rakenteellisia ratkaisuja, joilla heikennetään laatua, väljennetään laatua turvaavia normeja jne.
  -> **Tukea opettajien työlle**, ei lisätyötä ilman resursseja.